

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

МОНІТОРИНГ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Моніторинг освітнього процесу входить в систему управління якістю, саме підготовки майбутніх юристів допомагає визначити напрями вдосконалення, покращити підготовку та зробити освітній процес якісним.

Система вищої юридичної освіти сьогодні складна і взаємодіє з політичними, економічними, культурними і соціальними системами. У цих умовах вища юридична освіта не може бути пасивним, а повинно істотно і динамічно впливати на навколишнє середовище, формуючи цивілізоване демократичне правове поле. У цьому полягає його позитивна роль і просвітницька місія.

Справжня правова культура юриста може набути прогресивного та ефективного розвитку тільки на засадах діалогу культур. Відтак, актуалізується значення інформаційного забезпечення професійної діяльності юриста. Правова культура юриста вбачається в критичному творчому осмисленні правових норм, законів, правових явищ з погляду їх гуманістичного, демократичного і морального змісту.

Професіоналізм та справедливість є головними поняттями у юридичній практиці, юрист як знавець закону чесно виконує свій морально-правовий обов'язок, вдосконалює свою майстерність, покращує свої практичні навички в юриспруденції.

Звичайно кожна юридична професія є специфічною, яка обумовлює її особливості правової культури різних представників, таких як суддів, адвокатів, співробітників органів внутрішніх справ, юрисконсультів і т.д.

Юрист у першу чергу має усвідомлювати, виконуючи свою місію він наділений довірою суспільства та держави, його об'єктивність, порядність, чесність, прагнення самовдосконалення повинні бути обов'язковими його рисами.

Специфічною рисою діяльності юриста є «повсякденне зіткнення з найрізноманітнішими життєвими ситуаціями, юридичними казусами, які мають деякі спільні ознаки і у той же час часто істотно відрізняються. Досвідченим юристам добре відомо, що на практиці фактично не буває цілком ідентичних справ, випадків, абсолютно тотожних ситуацій, а відтак не може бути і стереотипів для їх вирішення. У професії юриста має місце нагальна потреба у творчому підході до встановлення істини у кожній конкретній справі, постійний пошук, можливість миттєво орієнтуватися у ситуації, готовність до прийняття нестандартних у межах закону рішень» [1, с. 11].

Коваль Д. С. в своїй роботі пропонує до моніторингу включати різні форми його здійснення: «стартову діагностику для корекції освітнього процесу, експрес діагностику з метою подальшого внесення коректив

в освітню діяльність для побудови програм спостережень, проектування навчальних задач і ситуацій, фінішну діагностику, що визначає підготовленість студентів до професійної діяльності і ступеня розвитку специфічних професійних якостей» [2, с. 20].

Правова культура юриста звичайно визначається не тільки науковими знаннями про сутність, характер і взаємодію правових явищ взагалі, механізм правового регулювання, правове полі держави, його окремі напрямки. Вона передбачає й критичне творче осмислення правових норм, законів, правових явищ з погляду їх гуманістичного, демократичного і морального змісту [3, с. 156].

Саме до культури юриста ми можемо віднести: знання державної мови, національні традиції та певні особливості етичної культури того певного регіону де він впроваджує свою професійну діяльність.

Формування професійної правової культури юриста у процесі юридичної освіти та правового виховання особистості становить двоїсний процес: накопичення правових знань; перетворення цієї накопиченої інформації на особистісні переконання. Ефективність навчання професійних знань залежить від наявності розвиненого мислення у студентів, що у значній мірі забезпечується шляхом формування понятійного апарату через вивчення теоретико-методологічних аспектів юридичних дисциплін. У процесі юридичної освіти формується образ понятійного юридичного мислення, його стиль та деонтологічні установки, інтуїція справедливості та законності рішень, що приймаються.

Для покращення розвитку високого рівня професійної правової культури у студентів-юристів поставлені конкретні задачі. До них належать:

- «формування наукового осмислення та розуміння права, усвідомлення та сприйняття його соціальної значущості;
- виховання почуття відповідальності за обов'язкове виконання приписів нормативно-правових норм;
- уміння користуватися всією сукупністю правових засобів при виконанні службових обов'язків у рамках компетенції, установлені законом та іншими правовими актами;
- розвиток переконаності у правильності й справедливості правових приписів та звички до правомірної поведінки;
- негативна реакція на злочинність, її несприйняття та переконаність у необхідності активної боротьби з нею;
- формування правового менталітету, зокрема, антикорупційного менталітету» [4, с. 233].

У вищих юридичних закладах майбутніх юристів навчають формуванню наукового осмислення та розуміння права, усвідомлення та сприйняття його соціальної значущості; виховують почуття відповідальності за обов'язкове виконання приписів нормативно-правових норм; формують уміння користуватися всією сукупністю правових засобів при виконанні службових обов'язків у рамках компетенції, установлені законом та іншими правовими актами; розвивають переконаність у правильності й справедливості правових приписів

та звички до правомірної поведінки; формують негативну реакцію на злочинність, її несприйняття та переконаність у необхідності активної боротьби з нею, правовий менталітет, зокрема, антикорупційний менталітет. Моніторинг є необхідною складовою для реалізації формування правової культури майбутніх юристів.

Список використаних джерел:

1. Кунев А. Роль юристів в закріпленні законності та правової культури. Сучасне право. 2011. № 2. С. 11.
2. Коваль Д. С. Моніторинг процесу формування правової культури майбутніх учителів історії та правознавства у фаховій підготовці. World science. 2020. № 4(56). Vol. 3. С. 19–27.
3. Скуріхін С. М. Морфологія і динаміка правової культури : навч. посіб. Одеса : Фенікс, 2020. 314 с.
4. Лоджук М. Т. Правове регулювання діяльності юридичних клінік в Україні: загальнотеоретичне дослідження : дис ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2014. 313 с.

Ключові слова: моніторинг, правова культура, професійна правова культура, майбутній юрист.

Key words: monitoring, legal culture, professional legal culture, future lawyer.

КОВБАСЮК СТЕПАН ВАЛЕРІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальної теорії права та держави,
кандидат юридичних наук*

ІНСТИТУЦІЙНИЙ ПІДХІД В МЕТОДОЛОГІЇ ДЕРЖАВОЗНАВСТВА

Невід'ємною складовою дослідження держави є належним чином сформульована методологія, яка не тільки визначає загальні та спеціальні напрями дослідження, але й розкриває світоглядну позицію дослідника. Від вдалого методологічного планування залежать подальші перспективи не лише розкриття предмета, але й формування положень щодо удосконалення чинного законодавства і методичного забезпечення юридичної діяльності.

Сучасні загальнотеоретичні дослідження держави потребують переосмислення методології його дослідження. Методологія державознавства повинна ґрунтуватися на сучасних теоретичних напрацюваннях методології юриспруденції. Структура і склад методології юриспруденції залишається дискусійним питанням. Незважаючи на те що в науковій літературі методологія здебільшого визначається як система наукових підходів, принципів і методів наукового пізнання, саме структура методології залишається предметом наукової дискусії.

Традиційно в методології юриспруденції виділяють загальнонауковий, міждисциплінарний та спеціально-науковий рівні методології.

Тіщенко Юлія Валеріївна Елементи міфологічного світогляду у правосвідомості сучасної людини	50
Бальжик Ірена Анатоліївна Захист прав людини під час сучасної війни	54
Рязанов Михайло Юрійович Нормативний та процесуальний аспекти правової спадщини: антропологічний підхід	57
Кобко-Одарій Вікторія Сергіївна Правова спадщина: щодо питання внутрішньої єдності та зовнішнього вираження	59
Кравченко Сергій Петрович Правовий текст як образ лінгвістичного буття права	63
Чувакова Ганна Михайлівна Соціальні аспекти категорій норма-аномалія	66
Кормич Анатолій Іванович Витоки концепції глобального неуправління та її науковий і практичний потенціал	69
Serebro Mykhailo Technological trends in legal practice	72
Антошина Ірина Володимирівна Інформація і право: діалектика взаємозв'язку	74
Скуріхін Сергій Миколайович Етологічний аналіз ресурсів влади	77
Іванченко Ольга Миколаївна До питання співвідношення легітимності права та правової культури в Україні	80
Дудник Руслана Миколаївна Місце гендерного права у системі права України	84
Іванчук Віра Євстафіївна Моніторинг формування професійної правової культури у майбутніх юристів	86
Ковбасюк Степан Валерійович Інституційний підхід в методології державознавства	88
Войткова Аліса Вікторівна Особливості та шляхи реалізації функції оборони України як морської держави	91
Лук'ячук Ольга Вікторівна Статичний та динамічний підходи в інтерпретації права	94
Одарій Віктор Віталійович Порівняльно-правовий метод у застосуванні права	96
Грезіна Олена Миколаївна Етичні аспекти забезпечення якості освітнього процесу в контексті захисту прав учасників освітнього процесу	99